

АНОТАЦІЯ

Докторович В. М. Управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти. – Кваліфікаційна праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». – Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, Київ, 2021.

Зміст анотації

Дисертаційна робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О).

На основі аналізу проблеми управління інноваційною діяльністю професійної (професійно-технічної) освіти доведено необхідність оновлення структури, змісту і форм системи професійної (професійно-технічної) освіти за допомогою механізмів управління освітою.

Узагальнено та систематизовано наукові підходи щодо визначення структури управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти, виокремлено та обґрунтовано педагогічні умови активізації інноваційної діяльності викладачів/майстрів виробничого навчання у ЗП(ПТ)О як один з найважливіших напрямів, що сприяє ефективному управлінню інноваційною діяльністю в ЗП(ПТ)О, розроблено концептуальні засади управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О, методичні рекомендації «Інноваційні засади впровадження елементів дуальної форми професійного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

Проаналізовано останні дослідження та публікації науковців із різних галузей знань з проблем управління інноваційною діяльністю в ЗП(ПТ)О, а також обґрунтування дослідниками загальних основ педагогічної інноватики, що надало можливість визначити особливості управління та уточнити поняття

«управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти», під яким будемо розуміти планомірне, прогнозоване і технологічно забезпечене управління інноваційною діяльністю, спрямоване на створення оптико-мінімальних умов для необхідного рівня якісної професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

Здійснено обґрунтування моделі управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О, а також розроблено технологію її впровадження. У моделі виокремлено методичний, змістовно-процесуальний, критеріально-діагностичний, контрольно-діагностичний блоки. У мотиваційно-цільовому блоці окреслено мету і завдання дослідження. У методичному блоці обґрунтовано освітні парадигми, принципи і підходи.

Змістовно-процесуальний складник моделі містить форми, методи освітні інновації, функції управління. У розподілі функцій управління виділено чотири рівні. На першому рівні представлено головну мету, що забезпечує конкурентоздатність закладу і його збереження, а це можливо лише із застосуванням освітніх інновацій. Другий рівень показує напрями розвитку інноваційної діяльності закладу для досягнення основної мети. Третій рівень – це завдання, вирішення яких необхідне для підготовки конкурентоспроможного випускника відповідно до стандартів професійної (професійно-технічної) освіти і вимог роботодавців. Четвертий рівень – адаптація професійної підготовки здобувачів освіти відповідно до стандартів професійної (професійно-технічної) освіти і вимог роботодавців. З на налізу принципу емерджентності в змістовно-процесуальному складнику наведено дерево цілей упровадження інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О, що характеризується головною метою підготовкою конкурентоспроможного випускника через впровадження інновацій в напрямках діяльності: навчання, виховання, управління, працевлаштування.

Упровадження однієї з інноваційних форм навчання представлено в авторських методичних рекомендаціях «Інноваційні засади впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку ЗП(ПТ)О» де представлено алгоритм організації, критерії відбору підприємств для реалізації проведення підготовки з даної форми навчання; умови та вимоги до ресурсного

забезпечення проведення навчання з елементами дуального навчання; здійснення контролю за впровадження елементів дуальної форми навчання у навчально-виробничий процес.

У свою чергу досягнення вирішення кожного завдання четвертого рівня залежить безпосередньо від професійних компетентностей викладачів, майстрів виробничого навчання та апарату управління.

У критеріально-діагностичному блоці моделі відображено складники інноваційної компетентності фахівців (особистісні, професійні), критерії оцінювання управління інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О (рівень забезпечення обов'язкових умов управління інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О; рівень можливості здійснення управління інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О; рівень результативності здійснення управління інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О; рівень управлінської, фінансово-господарської та комерційно-виробничої в управлінні інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О, рівні готовності фахівців до діяльності в інноваційному режимі (високий, достатній, середній, низький).

Контрольно-діагностичний складник передбачає виконання завдання здійснення зворотного зв'язку, необхідного в процесі управління інноваційною діяльністю. В основу контрольно-діагностичного блоку включаємо поняття процесу, що забезпечує досягнення цілей і передбачає аналіз і оцінку необхідної інформації, а потім, з урахуванням цієї інформації, здійснення корекції. У методичних рекомендаціях щодо управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О наведено алгоритми планування, структурування та здійснення контролю за інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О. Для зручності проведення контрольної функції розроблено експертну карту оцінювання ефективності інноваційної методичної роботи в ЗП(ПТ)О, критерії оцінювання об'єктів інновацій, експертний лист оцінювання методичної компетентності педагогів інноваційного ЗП(ПТ)О.

Технологію упровадження моделі управління інноваційною діяльністю визначено як комплекс функціональних компонентів, що включає в себе способи і методи забезпечення прогнозування, планування, організації; керівництво та контролю освітнього процесу, спрямованого на розробку, апробацію та

впровадження інновацій у процеси виховання, навчання і розвитку інтелектуальних, творчих, дослідницьких та інших пізнавальних здібностей здобувачів і педагогічних працівників.

Для опису технології виокремлено її блоки: цільовий, методологічний, змістовно-процесуальний, критеріально-діагностичний, контрольно-діагностичний. особливістю яких є інтеграція, що знаходиться в постійному взаємозв'язку. Проведене експериментальне дослідження показало, що важливу роль у реалізації моделі відіграють організаційно-педагогічні умови підвищення інноваційної активності в ЗП(ПТ)О, до яких відносяться організаційно-методичні, організаційно-управлінські, організаційно-економічні; організаційно-психологічні, організаційно-технічні. Розкрито особливості організації та проведення апробації моделі управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О та технології її впровадження.

На констатувальному етапі дослідження (2017–2018 рр.) визначено поняттєво-категоріальний апарат дослідження, за допомогою методу теоретичного аналізу: здійснено аналіз психологічної, педагогічної, спеціальної наукової літератури з управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О, поєднання зарубіжного та вітчизняного досвіду. Проведено констатувальну діагностику ключових проблем з управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О. На цьому етапі створювалися й удосконалювалися методика діагностування рівня розвитку здобувачів освіти, вивчався рівень підготовки педагогічних працівників до роботи в інноваційному режимі, розроблялися й апробовувалися експериментальні навчальні плани й програми, створювалася модель випускника ЗП(ПТ)О, визначалися напрями демократизації і гуманізації внутрішньоучилищного управління. Розроблялася система управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О. Визначалися показники (параметри) ефективності управління інноваційною діяльністю. На цьому етапі конструювалися й апробовувалися перші аналітичні інструментарії для аналізу ефективності управління інноваційною діяльністю, готувалася база наукового дослідження.

На формуальному етапі дослідження (2019–2020 рр.) проведено експериментальну перевірку дієвості запропонованої моделі згідно з розробленою технологією її проведення в ЗП(ПТ)О. Шляхом аналізу, анкетування, методу експертних оцінок визначалася організаційна структура управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О. Крім того використовувалися теоретичне моделювання, прогностичні методи (експертна оцінка, самооцінка.), праксиметричні (вивчення та аналіз досвіду управління), діагностичні (анкетування, інтерв'ювання), статистичні методи кількісної та якісної обробки отриманих даних: математичне опрацювання дослідницьких даних (побудова таблиць, схем і діаграм); метод аналізу ієрархій (МАІ); діагностичні (анкетування, моніторинг, бесіди), прогностичні методи (моделювання, системний аналіз, експертні оцінки), обсерваційні методи (пряме і непряме спостереження); експериментальні (констатуючий, формуючий).

До проведення педагогічного експерименту було залучено 11 ЗП(ПТ)О; 165 абітурієнтів, 238 здобувачів освіти, 78 роботодавців, 248 педагогічних працівників, 234 випускників, 54 керівних кадрів ЗП(ПТ)О, із семи регіонів України (Дніпропетровської, Київської, Одеської, Сумської, Чернівецької, Чернігівської областей) та міста Києва.

На узагальнювальному етапі (2021 рік) проводився аналіз результативності управління інноваційною діяльністю в ЗП(ПТ)О, оброблялися, систематизувалися і оформлялися результати дослідження. Здійснювалося оформлення дисертаційної роботи. Провідними методами були аналіз, узагальнення, методи математичної статистики, кваліметричний метод (дає можливість виокремити конкретні факторно-критеріальні показники якісних явищ, а в конкретному – рівня сформованості в ЗП(ПТ)О управління інноваційною діяльністю), метод критерію при перевірці статистичних гіпотез. Достовірність отриманих результатів здійснювалася за допомогою критерію узгодженості Пірсона χ^2 . Аналіз позитивної динаміки результатів апробації моделі управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О підтверджує, що мету дослідження досягнуто та поставлено завдання виконано.

Практичне значення одержаних результатів полягає в запровадженні моделі управління інноваційною діяльністю ЗП(ПТ)О і містить наступне: освітні інновації, обумовлені переходом на нові навчально-методичні комплекси та освоєння авторських педагогічних технологій; методичні інновації для забезпечення впровадження в педагогічну практику нетрадиційних педагогічних технологій (розробка творчих завдань для здобувачів освіти, проєктна діяльність); адміністративні інновації як рішення, що приймаються керівниками різних рівнів, які сприяють ефективному функціонуванню суб'єктів освітньої діяльності; розроблення методичних рекомендацій щодо імплементації елементів дуальної форм навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників; розроблення концептуальних засад управління інноваційною діяльністю в ЗП(ПТ)О за рівнями: забезпечення конкурентоспроможності ЗП(ПТ)О; виявлення напрямів розвитку інноваційної діяльності ЗП(ПТ)О; вирішення завдань підготовки конкурентоздатного випускника відповідно до освітніх стандартів професійної (професійно-технічної) освіти і вимог роботодавців; забезпечення можливості професійного розвитку та побудови кар'єри майбутніх фахівців, що забезпечує цілісність і безперервність інноваційного циклу «наукові дослідження – розробка – експериментальна діяльність – впровадження інновацій в освітню практику».

Ключові слова: управління інноваційною діяльністю, педагогічна модель, ефективність управління, самовдосконалення, інформаційні і комунікаційні технології, освітня практика, система управління професійною (професійно-технічною) освітою, організаційно-педагогічні умови.

ANNOTATION

Doktorovich V.M. Management of innovative activity of vocational (vocational) education institution. – Qualifying scientific work on the rights of a manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of pedagogical sciences (doctor of philosophy) on a specialty 011 «Educational, Pedagogical Sciences». – The sovereign pledge of the whole world «University of Education Management» National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, 2021.

Annotation content

The dissertation is a theoretical and experimental study of the problem of managing the innovative activities of the institution of professional (vocational) education.

Based on the analysis of the problem of management of innovative activity of vocational (vocational) education, the necessity of updating the structure, content and forms of the system of vocational (vocational) education with the help of education management mechanisms is proved.

Generalized and systematized scientific approaches to determining the management structure of innovative activities of vocational (technical) education, identified and substantiated pedagogical conditions for intensifying innovative activities of teachers / masters of industrial training in vocational (technical) education as one of the most important areas that contributes effective management of innovative activity in the institution of professional (vocational) education, conceptual principles of management of innovative activity of the institution of professional (vocational) education are developed, methodical recommendations "Innovative principles of introduction of elements of the dual form of vocational training in institutions of vocational (vocational) education.

The latest research and publications of scientists from different fields of knowledge on the problems of innovation management in the institution of vocational (technical) education, as well as the substantiation of the general foundations of

pedagogical innovation, which provided an opportunity to identify features of management and clarify the concept of «innovation management". vocational and technical) education», which will be understood as a planned, predictable and technologically sound management of innovation, aimed at creating optimal-minimum conditions for the required level of quality training of future skilled workers.

The substantiation of the model of management of innovative activity of the institution of professional (vocational and technical) education is carried out, and also the technology of its introduction is developed. The methodical, content-procedural, criterion-diagnostic, control-diagnostic blocks are distinguished in the model. The motivational-target block outlines the purpose and objectives of the study. Educational paradigms, principles and approaches are substantiated in the methodical block.

The content-procedural component of the model contains forms, methods of educational innovations, management functions. There are four levels in the distribution of management functions. The first stage presents the main goal that ensures the competitiveness of the institution and its preservation, and this is possible only with the use of educational innovations. The second level shows the directions of development of innovative activity of the institution to achieve the main goal. The third level is a task, the solution of which is necessary for the preparation of a competitive graduate in accordance with the standards of professional (vocational) education and the requirements of employers. The fourth level is the adaptation of professional training of students in accordance with the standards of professional (vocational) education and the requirements of employers. From the analysis of the principle of emergence in the content-procedural component the tree of the purposes of introduction of innovative activity of establishment of professional (vocational and technical) education which is characterized by the main purpose of preparation of the competitive graduate through introduction of innovations in directions of activity: training, education, management, employment.

The introduction of one of the innovative forms of education is presented in the author's guidelines «Innovative principles of introduction of elements of dual form of education in vocational training of vocational (vocational) education» which presents the algorithm of organization, selection criteria for training in this form of education;

conditions and requirements for resource provision of training with elements of dual training; exercising control over the introduction of elements of the dual form of education in the training and production process.

In turn, the achievement of the solution of each task of the fourth level depends directly on the professional competencies of teachers, masters of industrial training and management staff.

The criterion-diagnostic block of the model reflects the components of innovation competence of specialists (personal, professional), criteria for evaluating the management of innovation activities of vocational (vocational) education; the level of ability to manage the innovative activities of the institution of professional (vocational) education; the level of effectiveness of the management of innovation activities of the institution of professional (vocational) education; the level of managerial, financial-economic and commercial-production in the management of innovative activity of the institution of professional (vocational-technical) education, the levels of readiness of specialists to work in the innovative mode (high, sufficient, medium, low).

The control and diagnostic component involves the task of providing the feedback required in the process of managing innovation. The control-diagnostic block includes the concept of the process which provides achievement of the purposes and provides the analysis and an estimation of the necessary information, and then, taking into account this information, implementation of correction. The methodological recommendations for the management of innovative activities of vocational (vocational) education institutions provide algorithms for planning, structuring and monitoring the innovative activities of vocational (vocational) education institutions.

For the convenience of the control function, an expert map of evaluation of the effectiveness of innovative methodological work in the institution of professional (vocational) education, criteria for evaluating objects of innovation, expert letter for evaluating the methodological competence of teachers of innovative institution of vocational (vocational) education.

To describe the technology, its blocks are distinguished: target, methodological, content-procedural, criterion-diagnostic, control-diagnostic. a feature of which is the

integration that is in constant connection. The conducted experimental study showed that an important role in the implementation of the model is played by organizational and pedagogical conditions for increasing innovation activity in the institution of professional (vocational) education, which include organizational and methodological, organizational and managerial, organizational and economic; organizational-psychological, organizational-technical. Features of the organization and carrying out of approbation of model of management of innovative activity of establishment of professional (vocational and technical) education and technology of its introduction are opened.

At the ascertaining stage of research (2017–2018 years) the conceptual and categorical apparatus of research is defined, by means of a method of the theoretical analysis: the analysis of psychological, pedagogical, special scientific literature on management of innovative activity of establishment of professional (vocational) education, combination of foreign and domestic experience is carried out. The ascertaining diagnostics of key problems on management of innovative activity of the institution of professional (vocational and technical) education is carried out. At this stage, the method of diagnosing the level of development of students was created and improved, the level of preparation of teachers to work in an innovative mode was studied, experimental curricula and programs were developed and tested, a graduate model of vocational education was created, democratization and humanization directions were determined. in-school management.

The system of management of innovative activity of the institution of professional (vocational and technical) education was developed. Indicators (parameters) of efficiency of management of innovative activity were defined. At this stage the first analytical tools for the analysis of efficiency of management of innovative activity were constructed and tested, the base of scientific research was prepared.

At the formative stage of the study (2019–2020 years) an experimental test of the effectiveness of the proposed model in accordance with the developed technology of its implementation in institutions of vocational (technical) education. The organizational structure of management of innovative activity of the institution of

professional (vocational and technical) education was determined by the analysis, questionnaire, method of expert estimations. In addition, theoretical modeling, prognostic methods (expert assessment, self-assessment) were used, praximetric (study and analysis of management experience), diagnostic (questionnaires, interviews), statistical methods of quantitative and qualitative processing of the obtained data: mathematical processing of research data (construction of tables, diagrams and charts); hierarchy analysis method (MAI); diagnostic (questionnaires, monitoring, interviews), prognostic methods (modeling, system analysis, expert assessments), observational methods (direct and indirect observation); experimental (ascertaining, forming).

The vocational experiment involved 11 institutions of vocational (vocational) education, 165 entrants, 238 applicants, 78 employers, 248 teachers, 234 graduates, 54 managers of vocational (vocational) education, from seven regions of Ukraine (Dnipropetrovsk, Odesa, Sumy, Kyiv, Chernivtsi, Chernihiv) and the city of Kyiv.

At the generalizing stage (2021) the analysis of efficiency of management of innovative activity in establishments of professional (vocational and technical) education was carried out, results of research were processed, systematized and made out. The dissertation was designed. Leading methods were analysis, generalization, methods of mathematical statistics, qualimetric method (allows to identify specific factor-criterion indicators of qualitative phenomena, and in particular – the level of formation in the institution of professional (vocational) education management of innovation), the method of criterion for checking statistical hypotheses. The reliability of the obtained results was carried out using the criterion of Pearson's consistency χ^2 .

The practical significance of the obtained results is the introduction of a model of innovation management of the institution of professional (vocational) education and contains the following: educational innovations due to the transition to new educational and methodological complexes and the development of author's pedagogical technologies; methodical innovations to ensure the introduction of non-traditional pedagogical technologies in pedagogical practice (development of creative tasks for students, project activities); administrative innovations as decisions made by managers at different levels that contribute to the effective functioning of educational entities; development of methodical recommendations on implementation of elements of dual

forms of training in professional training of skilled workers; development of conceptual principles of management of innovative activity in the institution of professional (vocational) education by levels: ensuring the competitiveness of the institution of professional (vocational) education; identification of directions of development of innovative activity of the institution of professional (vocational) education; solving the tasks of training a competitive graduate in accordance with the educational standards of professional (vocational) education and the requirements of employers; providing opportunities for professional development and career building of future professionals, which ensures the integrity and continuity of the innovation cycle «research – development – experimental activities – the introduction of innovations in educational practice».

Key words: management of innovative activity, pedagogical model, efficiency of management, self-improvement, information and communication technologies, educational practice, management system of professional (vocational and technical) education, organizational and pedagogical conditions.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Докторович В.М. Управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти як педагогічна проблема. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*. Київ : Юстон, 2021. Вип. 15(44). 240 с. С. 94–109.

2. Докторович В.М. Особливості управління інноваційною діяльністю закладу професійної(професійно-технічної) освіти. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*. Київ : Юстон, 2021. Вип. 16(45). 240 с. С. 110–124.

3. Докторович В. М. Умови реалізації педагогічної моделі управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2021. Вип. 2(46). 259 с. С. 139–150.

4. DoctorovichValerija. Experimental verification of the efficiency of mechanisms of managing innovative activity of the institution of vocational (vocational and technical) education. *European socio legal and humanitarian studies*. 2021. № 1. 170 p. P. 32–43.

5. Докторович В.М. Experimental work in a tecfinical professional school: new approacnes. *Innovations in Science and Education: Cha liengesof our time: Collection of suentific papers*; edited by Maryna Dei, Olha Rudenko. London IASHE. 2017. Issue 2. 266 p. P. 230–233.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Докторович В.М. Інноваційні технології у навчально-виробничому процесі професійно-технічного навчального закладу. *Професійна освіта в умовах сталого розвитку* : зб. матеріалів І Міжнар. наук.-практ. конф., 1 груд. 2016 р. Павлоград : ІМА-прес, 2016. 280 с. С. 183–188.

7. Докторович В.М. Особливості підготовки майбутніх фахівців на сучасному етапі становлення та модернізації вищої освіти. *Модернізація змісту професійної освіти – умова підготовки компетентного фахівця нової формації*: матеріали І Всеукр. наук.-метод. конф. Житомир : Вид. О.О. Євенок, 2017. 388 с. С. 36–40.

8. Докторович В.М. Дуальна система підготовки кваліфікованих робітників як форма інтеграції професійної освіти і виробництва. *Теоретико-методичні основи підготовки конкурентоздатних фахівців у контексті сучасного ринку праці*: матеріали наук.-практ. конф., 6 квіт. 2017 р. Кривий Ріг : КПГТЛ, 2017. 469 с. С. 36–39.

9. Докторович В.М. Нові цілі і завдання закладів професійної (професійно-технічно) освіти в умовах інноваційних змін. *Підготовка конкурентоздатних фахівців: виклики сучасності*: матеріали наук.-практ. конф., 25 квіт. 2018 р. Кривий Ріг : КПГТЛ, 2018. Т. 1. 406 с. С. 78–81.

10. Докторович В.М. Розвиток психолого-педагогічної компетентності педагогічних працівників закладу професійної (професійно-технічної) освіти. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та*

світовому вимірі: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 09 жовт. 2018 р. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2018. 472 с. С. 379–382.

11.Докторович В.М. Управління інноваційною діяльністю в закладі професійної (професійно-технічної) освіти. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали IV Всеукр. наук.-метод. практ. конф., 27 лют. 2020 р. Суми : НІКО, 2020. 364 с. С. 79–82.*

12.Докторович В.М. Експериментальна робота в закладах професійної (професійно-технічної) освіти Сумської області. *Впровадження інновацій у професійну підготовку кваліфікованих робітників: матеріали Регіон. наук.-практ. семінару 28 верес. 2017 р. Біла Церква, 2017. 142 с. С. 47–53.*
URL: <http://methodica.inf.ua/ev.htm>

13.Докторович В.М. Модернізація управління професійною освітою у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз. *Управління якістю вищої освіти: проблеми та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 29 верес. 2017 р. Київ : ДВНЗ «УМО» НАПН України, 2017. 302 с. С. 295–301.*

14.Докторович В.М. Теоретичний аналіз основних дефініцій проблеми інноваційної діяльності закладу професійної (професійно-технічної) освіти в науковій літературі. *Розвиток професійної культури майбутніх фахівців: виклики, досвід, стратегії, перспективи: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 7 квіт. 2020 р. Київ : Ун-т ДФС України, 2020. 320 с. С. 56–58.*

15.Докторович В.М. Класифікація інновацій та їх сутність. *Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 трав. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. 398 с. С. 80–83.*

16.Докторович В.М. Практичний аспект підготовки кваліфікованих робітників будівельної галузі в умовах дуальної форми навчання. *Інноваційні технології при підготовці фахівців будівельної галузі: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 19 листоп. 2020 р. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2020. 197 с. С. 73–77.*

17.Докторович В.М. Моделювання комплексу умов успішного управління інноваційною діяльністю в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

Сучасні освітні середовища і проблеми професійної самореалізації педагогів: матеріали онлайн-Всеукр. наук.-практ. конф. у 2-х ч., 30 верес. 2021. Ч. 2. 245 с. С. 142–147.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

18.Докторович В.М. *Інноваційні засади впровадження елементів дуальної форми професійного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти:* метод. рек.; за наук. ред. Л.М. Сергєєвої. Дніпро : Журфонд, 2021. 50 с.

19.Докторович В.М. *Управління інноваційною діяльністю закладу професійної (професійно-технічної) освіти:* метод. рек.; за наук. ред. Л.М. Сергєєвої. Суми : Мрія, 2021. 52 с.